PPT usage of ICT in teaching - 118.1

LANGUAGE ACROSS CURRICULUM

Dr. NANJUNDAPPA.S
ASSISTANT PROFESSOR
JSS INSTITUTE OF EDUCATION
SAKALESHPURA
9740591647
jssnitesh15@gmail.com

Objectives

- ✓ Know the Language background of students
- ✓ Create Sensitivity towards Language Diversity
- ✓ Understand the nature of Classroom Discourse
- ✓ Understand the nature of Reading the

PRINCIPAL
J.S.S. Institute of Education
P.B. 26, SAKALESHPUR-573 134
Hassan Dist

8/8

Syllabus-4 Units

1. Multilingualism in Classroom (8 Hrs.)
2. Classroom Discourse (6 Hrs.)
3. Reading in the Content Areas(8 Hrs).
4. Writing in the Content Areas (8 Hrs.)

Curriculum Transaction

Total Marks=50 / Credits: 02 / Total Hrs. = 30

- Spread Over Program throughout the Semester
- Small groups of 8-10 students
- One Group Mentor Teacher Educator
- Cover all the suggested activities under each unit
- One activity under each unit by each student
- Present Activity in the group under supervision
- Write the report of all the activities

1. Multilingualism in Classroom(8 Hrs.)

Act-1: Seminar

Different aspects of Multilingualism in Classroom

Act-2: Case Study

Comparative Analysis

Home Language & School Language

Act-3: Symposium

Language as a School Subject

v/s

Language as a means of Learning & Communication

Multilingualism

Ability of an individual speaker or community of speakers to communicate effectively three or more languages

A person who speaks only one language is known as MONOLINGUAL

A person who speaks two languages is known as BILINGUAL

A person who speaks multiple languages is known as a POLYGLOT or a MULTILINGUAL

2. Classroom Discourse(6 Hrs.)

Act-1: Seminar

"Nature of Classroom Discourse"

Act-2: Seminar

"Importance of Oral Language in the Classroom"

Act-3: Classroom Observation in School

"Discussion as a Tool of Learning"

Act-4: Classroom Observation in School

" Nature of Questioning and its types"

Classroom Discourse

It refers to the Language that teachers and students use to communicate with each other in the classroom.

Talking / Conversation is the medium through which most teaching takes place.

Study of Classroom discourse is the study of face-to-face interaction.

Interaction may be between

Teacher-Student

Teacher-Students

Students-Students

Small Peer group

Types of Interaction

1. Collaborative Interaction
2. Discussion & Debate
3. Purposive Interaction
4. Conversation with Learners
5. Loud Reading Interaction
6. Story Telling Interaction
7. Role-Play Interaction
8. Teleconference mode (SATCOM)
9. Telephonic mode.

Classroom Discussion

- It's a Group Activity
- Constructive process of Listening-Speaking-Thinking - Interacting
- It's a Sustained exchange between and among teachers and students with a purpose of developing students Knowledge / Skills Understanding /Application abilities so as to meet the predetermined instructional goal/s.

3. Reading in the Content Area(8 Hrs.)

Act-1: Reflective Reading from Library

Reading Comprehension(Soc.Sc./Science/Maths)

Act-2: Reflective Reading from Library

"Nature of Expository Text v/s Narrative Text"

Act-3: Critical Analysis from Language point of view

"Text Structure & Content Areas in the Textbook using Schema Theory"

Act-4: Classroom Observation in School

" Reading Strategies for Children - Note making / Summarising / Making Reading-Writing Connections"

Reading Comprehension

- Ability to process the Text, understand its meaning and to integrate it with the existing or previous knowledge / experience.
- Influenced by readers skill and ability of Information Processing.
- Know the meaning of words – understand the context – organize the content – Identify the main thought - draw inference.

Schema Theory

(Bartlett / Jean Piaget / Vygotsky / Rumelhart-1980 / Ruddell & Singer 1994 / Samuels 1994)

Linguists, Cognitive Psychologists and Psycholinguists have used the concept of SCHEMA

SCHEMA
(COGNITIVE FRAMEWORK)

It is a Genaralised Description or a Conceptual system for understanding knowledge – how knowledge is represented and how it is used

SCHEMA THEORY

All knowledge is organised into Units.
With in these units of knowledge or Schemata, is stored information

4. Writing in the Content Area(8 Hrs.)

Act-1: Seminar

Importance of Writing in the Content Area

Act-2: Classroom Observation in School

"Process of Writing – Analyzing Children's writing to Understand their Conceptions"

Act-3: Writing an Analysis of Content Texts from Text Books from the point of:

1. How the different registers of language have been introduced?
2. Is Language Clear for conveying meaning/Understanding?
3. Is the language Learner friendly / too technical?
4. Does it help Language Learning?

Registers of Language

Language Register is the Level of formality with which one speaks. Different Situations and people call for different registers.

1. Static Register (Literally frozen in 'time' and 'form') (Ex. Prayer / Oath / Pledge..etc.)
2. Formal Register (Impersonal and Prescriptive) Speaker uses complete sentences, avoids slangs, use technical terms, good usage of academic vocabulary)
3. Consultative (Ex. Doctor/Driver/Sir/Mr./Mrs.)
4. Casual Register (Conversational in tone / Used among friends / words are general rather technical)
5. Intimate Register (Used by very intimate friends / lovers / best avoided in public places or professional meetings

THANKS

- **Dr.NANJUNDAPPA.S**
- ASSISTANT PROFESSOR
- JSS INSTITUTE OF EDUCATION
- SAKALESHPURA
- 9740591647
- jssnitesh15@gmail.com

PRINCIPAL
J.S.S. Institute of Education
P.B. 26, SAKALESHPUR-573 134
Hassan Dist

24-08-2024

PPT Usage of ICT in teaching - 118.2

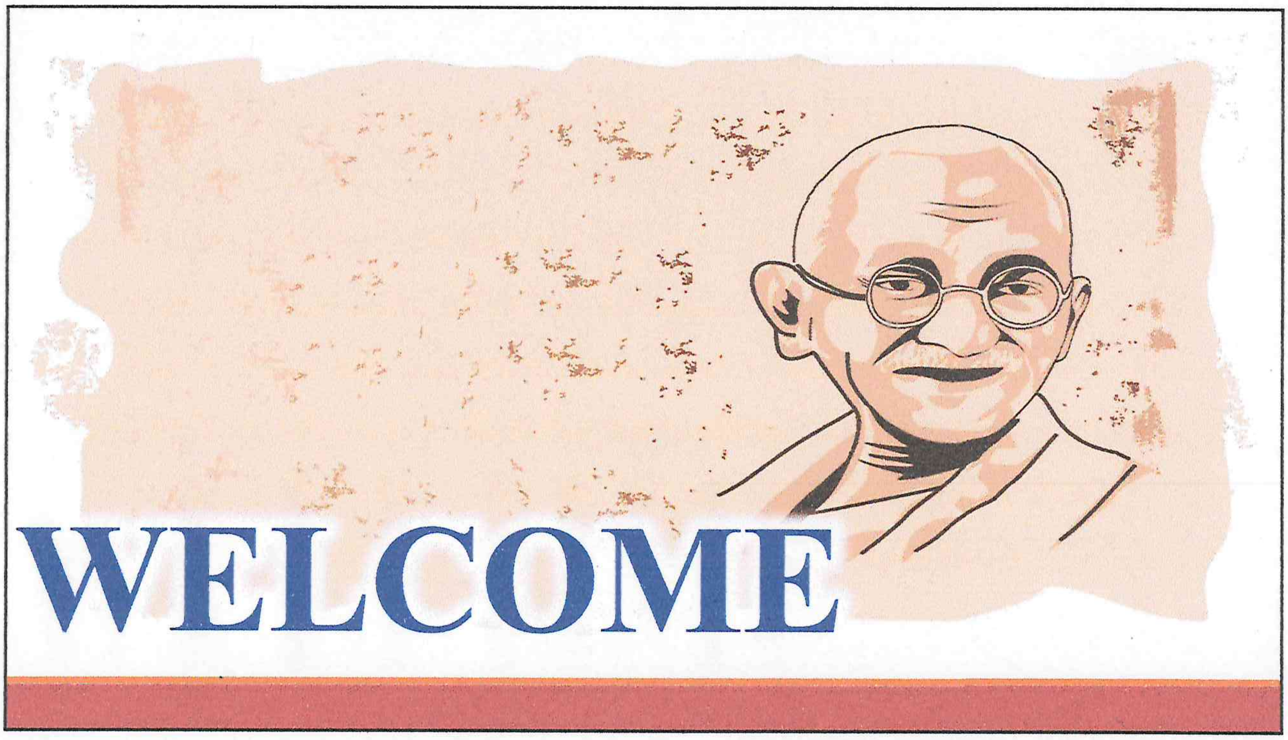

SEMINAR PRESENTATION

MAHATMAGANDHI'S VIEWS ABOUT EDUCATIONAL PHILOSOPHY

- Presented by -

NANJUNDASWAMY .K.S

Assistant Professor

JSS Institute of education

Sakaleshpur

PRINCIPAL
J.S.S. Institute of Education
P.B. 26, SAKALESHPUR-573 134
Hassan Dist

12/12

Content

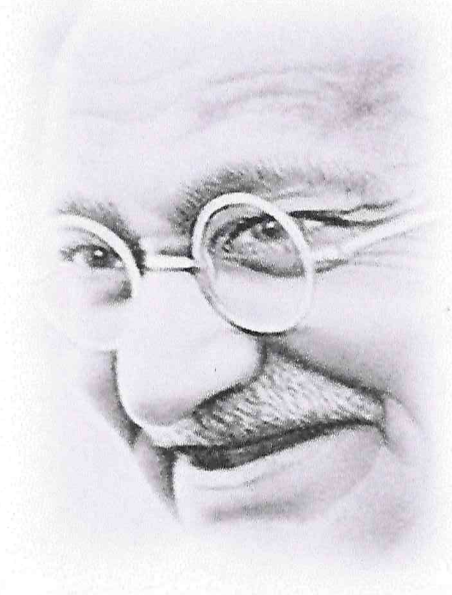

- Introduction
- Principles of Gandhi's Educational philosophy.
- Relevance of Gandhiji's views on Education in modern times.
- Curriculum prescribed by Gandhiji
- Objective of Education
- Conclusion
- Reference

Introduction

"By education, I mean an all-round drawing of the best in child and man in body, mind and spirit" – Mahatma Gandhi

Philosophy is the study of the fundamental nature of knowledge, reality and existence, especially when considered as an academic discipline.

Philosophy is the study of the fundamental nature of knowledge, reality and existence, especially when considered as an academic discipline Philosophy definition.

Contribution of Mahatma Gandhi to Education

Mohandas Karamchand Gandhi is popularly known as 'Gandhiji' out of reverence, "Bapu out of affection, "mahatma" on account of the saintly nature and 'Father of the Nation', for his role in the freedom of India from British rule.

He was bon in October 2, 1869 at Porbander which was a small state in the Kathiawar Agency of British India. His father was Diwan (Prime Minister) of Porbander and Mother was Putlibai. Hi grew up with the Jain traditions. When 18 years old, he was sent to London to study law. After returning from England, he started his law practice at Bmobay. Later Gandhiji gave up his legal practice. He completely devoted himself to the service of the people. He put into practice 'Sathyagraha' and 'Ahimsa'.

Continued....

Most revolutionaries – or whatever exactly Gandhi was – are utterly and inalterably convinced that they have morality wholly on their side. Though Gandhi was a deeply principled man who constantly strove to be on the side of morality. He wasn't big on claiming to know the moral truth and he actually thought that the ethical condemnation of one's opponent was itself a form of violence and he rejected all forms of violence main principals of Gandhi's Educational Philosophy.

Here are the main principals of Gandhi's Educational Philosophy:

Gandhi ji stated that the main aim of education should be to draw the best out of a person's mind, body and soul. This is to say that he must not only develop at the mental level but also at physical, spiritual, aesthetic and intellectual level. The aim should not just be to provide literacy but to develop the students in every aspect.

Free Compulsory Education:-

Gandhi ji believed that education can change a person for good and also help in the development of the nation. Since many people in our country cannot afford to educate their children, he suggested free education of the children aged 7 to 14 years. He also suggested that education should become compulsory.

Mother Tongue as the Medium of Instructions :-

Gandhi ji believed that our mother tongue must be the medium of instruction for education. This would help in better understanding and clarity of ideas. It would also help in better expression of ideas and promote interactive session.

Craft Centred Education

Gandhi ji believed that handcraft was the means to develop the mind as well as soul. Thus, schools must not focus on theoretical knowledge. They must instead introduce craft from the pre-primary classes. This would help in invoking creativity, innovation and also enhance the mind hand coordination among the various other benefits.

Creed of Non-Violence:-

As per Gandhi ji, it was essential to apply the principle of non-violence while educating and training the students for their proper development. The use of violence invokes the feeling of fear and does not give the freedom of expression to the students. It hampers a child's creativity.

Emphasis on Practice rather than Theory

The Indian education gives importance to theoretical knowledge and practical knowledge takes a back seat. Gandhi ji stressed upon giving practical lessons to the students as he believed that a back seat. Gandhi ji stressed upon giving practical lessons to the students as he believed that this helps in active participation of the students in the class. On the other hand, during theoretical sessions students are just passive listeners and tend to lose interest in the lecture every no and then. Practical sessions help in creating a better understanding of the subject.

24-08-2024

SOCIAL AWARENESS AND SERVICE

Gandhi ji believed that it is important for everyone to be socially aware. This must be taught from the every beginning. Besides, love for motherland must also be invoked among students. They must be encouraged to live in coordination with their fellow citizens and help them when ever need be. Schools must conduct special programs to promote the same.

SOCIAL AWARENESS AND SERVICE : Continued....

Philosophy is the comprehensive study of life and the universe as whole. Man is the central problem of philosophy whose life is a mixture of good and evil. Mahatma Gandhi occupies a unique place as a leader of the people in the history of India. The concept of man occupies an important position in Mahatma Gandhi's thought.

SOCIAL AWARENESS AND SERVICE : Continued....

His philosophy was primarily truth Centred. Truth was the first and foremost principle in Gandhian philosophy. Gandhi's life was a continuous series of experiments with truth. He applied his philosophy to his own life and to practical social and political service. In this sense he was an applied philosopher. His mission was to dedicate himself in permit of truth and to bring about spiritual upliftment of mankind wagging against evils and injustice.

IMPORTANT ELEMENTS OF GANDHI'S PHILOSOPHY

- Gandhism is a body of ideas that describes the inspiration, vision and the life work of Mohandas Gandhi.
- It is particularly associated with his contributions to the idea of nonviolent resistance, some times also called civil resistance.
- The two pillars of Gandhism are truth and non-violence.

PRINCIPLE FEATURES OF GANDHIJI'S PHILOSOPHY OF LIFE

Gandhiji's philosophy of life has a deep spiritual basis and the two pillars of his thoughts were obviously, Satya and Ahimsa – Truth and Nonviolence – a happy combination of Karmayoga and Gyanayoga.

Continued....

1. Realization of God
2. Truth and Ahimsa (Non – Violence)
3. Service of Humanity.
4. Self – discipline and self purification.
5. Righteousness and truth as the highest religion
6. Ram Rajya as the concept of a society.

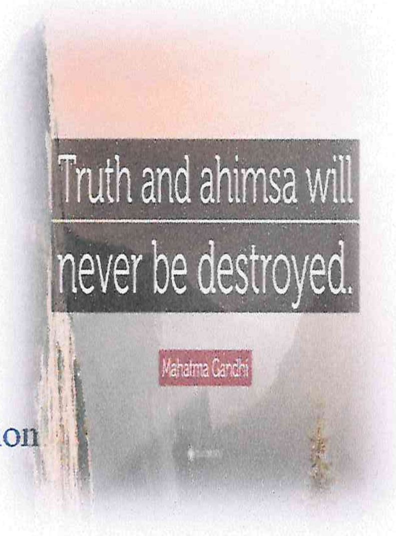

GANDHIJI AS AN IDEALIST, NATURALIST AND PRAGMATIC EDUCATIONIST

Idealism : Gandhiji emphasis on truth, non-violence and character development clearly indicates that he was an idealist.

Naturalism : Gandhiji views of making mother-tongue as the medium of instruction and providing freedom to the child reflect his naturalism.

Pragmatism: Gandhiji had an experimental approach to educational and other issues. He also emphasized learning through real life activities.

RELEVANCE OF GANDHIJI'S VIEWS ON EDUCATION IN MODERN TIMES

1. The most important point in Gandhi's scheme of education is its emphasis on relating school education to the needs of the society. He wanted to achieve this objective through a system of 'Learning while Earning'. He gave an important place to the learning of craft. It will be seen from the curriculum of the present day schools that work experience and socially useful productive work find an important place.
2. His emphasis on education through the mother-tongue is the accepted principle by all thinkers.
3. Gandhiji stress on inculcating dignity of labour is the need of the hour. There is the dire need to develop elements of spirituality in our life which is dominated by materialism.

THE CURRICULUM PRESCRIBED BY GANDHI JI

Gandhi ji regarded education as a preparation of future life. He wanted education for all, for every Indian around the corners of India. He sought that education which would enable them to attain financial self-reliance. He wanted to apply his basic education following these steps:

1. He propounded activity oriented learning. Weaving, agricultural works, paper designing, metal works etc. should be introduced in the syllabus. Handicraft is an important part of his educational system. It will serve as a bridge between rural and urban life and interest will grow in the learners.

THE CURRICULUM PRESCRIBED BY GANDHI JI : Continued....

2. Around these activities other subject will be taught in a simple way- another language, history, geography, mathematics, physical education, social sciences, civics. All these subjects should be introduced in the light of the social situation of the learners and he will be imparted education in connection with his life.
3. For the moral development of a child he should be inspired to respect his elders. He will learn the lesson of honesty, simplicity, prayer, meditation etc.
4. For the girls Gandhi ji planned for the learning of home science.

OBJECTIVE OF EDUCATION

The ultimate objective of education is not only a balanced and harmonious individual but also a balanced and harmonious society – a just social order in which there is no unnatural dividing line between the havens and have::nots and everybody is assured of a living wage and right to freedom.

1. Education and character
2. Learning by Earning
3. Craft centred Education
4. Self-sufficient Education
5. Medium of Instruction
6. Women Education

Conclusion

Gandhiji's Education system was suitable for all the society. This scheme of education was not only aimed at character building but also social, political and economical uplift of all the sections of the society. Gandhi's educational philosophy was quite progressive. Adopting his philosophies can bring about a positive change in the Indian education system.

Reference

- http://selfstudyhistory.com/2015/01/31/philosophy-and -ideas-of-mahatma-Gandhi/
- www.indicelebrating.com/essay/mahatma-Gandhi-educational-philosophy-essay
- http://ddceutkal.ac.in/syllabus/MA_Education/Paper_1.pdf

PRINCIPAL
J.S.S. Institute of Education
P.B. 26, SAKALESHPUR-573 134
Hassan Dist

PPT Usage of ICT in Teaching - 118.3

Presented by :-

Dr. Dinesh M.R.

M.Sc., M.A., M.Ed., M.Phil., K-SET., UGC-NET, Ph.D., PGDHE

Asst. Professor,

JSS Institute of Education,

P.B.No: 26, Sakaleshpur

Hassan District.

Karnataka

Mobile No: 9986406875

E-mail Id: dinipatelmk@gmail.com

UNIT: III-METHODS AND APPROACHES OF TEACHING CHEMISTRY

3.3 MODELS OF TEACHING – CONCEPT ATTAINMENT MODEL MODEL

PRINCIPAL
J.S.S. Institute of Education
P.B. 26, SAKALESHPUR-573 134
Hassan Dist

14/14

CONCEPT ATTAINMENT MODEL

- "Concept attainment model " is one of the models of teaching . It is a tool for creating a concept and communicating to others.
- This model emphasizes on the learner determining the attributes of a concept that has been preselected by the teacher.
- CAM is developed by JS.BURNER ,

> Concept attainment model is used for teaching the concept to the students, It enables them to understand fully the similarities and relationships among various things of the environment.

- The process of sorting "yes" or "no" instance is concept game and is the core of concept attainment model of teaching concept attainment analyzed by burners into five element.

- Name of the concept
- Examples of the concept
- Conceptual attributes
- Attribute value

➢ NAME : It is a term given to the category. It may be given to elements, compounds, given to a class of experiences, objects or processes.
All these items commonly grouped together in a single category.

➢ EXAMPLES : The second element 'examples' refers to the instances of the concept. Its may be positive or negative examples.

➢ ATTRIBUTES: The basic characteristics of the concepts are called as attributes.

➢ ATTRIBUTES VALUE : Each attributes has an attributes value here the specific content of that category of concept most attributes have a range of accepted value.

➢ THE RULE : It is definition or statement of specifying the essential attributes of a concepts.

There are three types of models in the concept attainment model.

- *Reception model*
- *Selection model*
- *Unorganized material model*

- *Reception models : In this method the teaching of the teacher presents on array of examples {+ve} and non examples {-ve} the examples are labeled as 'yes' and non examples are labeled as 'no'.*

- *Selection models : it present an array of examples. The example are not labeled 'yes' or 'no' students themselves confronted with examples selects one and enquire whether it is an 'yes' or 'no'.*

- *Unorganized materials models : In this method learners attain concepts from +ve materials that are not organized.*

Steps in the Concept Attainment Model

- *Select a concept*
- *Determine the Definition*
- *Select the attributes*
- *Choose the examples*
- *Introduce the process*
- *Present the examples and have students identify the attributes*
- *Have students develop their concept definition and possibly provide examples*
- *Focus student attention on how they developed the concept*

There are three phases in the concept attainment model..

PHASE 1 : Presentation of data and identification of concept.

PHASE 2 : Testing the attainment concept.

PHASE 3 : Analysis of the thinking strategies.

SYNTAX OF CONCEPT ATTAINMENT MODEL

Phase 1-- Presentation of data & identification of concept →

*Teacher present labeled example.

* Students compare attributes in +ve & -ve examples.

*Students generate & tests hypothesis.

*Students states a definition according to the essential attributes.

PHASE 2 – *Testing attainment of the concept*

- *Students identify additional unlabeled examples as 'yes' or 'no'.*
- *Teacher confirms the hypothesis, names , concepts and restates definition according to the essential attributes*
- *Students generates the examples.*

PHASE 3

Analysis of thinking strategy

- Students describe thought.
- Students discuss role of hypothesis and attributes.
- Students discuss types and number of hypothesis.
- Evaluation.

Name of the concept : Metals

*Essential attributes

- They are good conductor of heat and electricity.
- They are malleable and ductile.
- They are hard.

*Non-essential attributes

- These are non living things
- These are commonly seen in our surrounding

Statement of the rule :

* Metals are the elements that conduct heat & electricity & are malleable & ductile.

Strategy of the concept attainment model :

Reception model

Objectives :

* *At the end of the lesson student will be able to,*
    > *Define the term metal*
    > *List out the examples of the metals*
    > *List out the characters of the metals*

EXAMPLES

YES

Iron, aluminium, copper, silver, gold, platinum, zinc, tin, lead, mercury, sodium, potassium, calcium, magnesium

NO

Carbon, sulphur, phosphorous, silicon, hydrogen, oxygen, nitrogen, chlorine, bromine, iodine, helium, neon, argon

YES EXAMPLES

NO EXAMPLES

SEQUENCE PRESENTATION

YES

- IRON
- ALUMINIUM
- COPPER
- SILVER
- GOLD
- PLATINUM
- ZINC
- TIN
- LEAD
- MERCURY
- SODIUM
- POTASSIUM

NO

- CARBON
- SULPHUR
- PHOSPHOROUS
- SILICON
- HYDROGEN
- OXYGEN
- NITROGEN
- CHLORINE
- BROMINE
- IODINE
- HELIUM
- NEON
- ARGON

SEQUENCE PRESENTATION

YES **NO**

Possible hypothesis

- *Yes examples are metals.*
- *Yes examples are good conductors of heat & electricity.*
- *Yes examples are malleable & ductile.*

- ***Medium of instruction words***
- *_Number of yes examples - 12*
- *_Number of no examples --13*

PHASE 1 : PRESENTATION OF THE DATA G IDENTIFICATION OF DATA

Teacher: *here, I give list of examples this will help you to guess my idea because the yes examples and no examples compare these two types of example and should arrive the concept what I am thinking.*

YES	NO
IRON	CARBON
ALUMINIUM	SULPHUR
COPPER	PHOSPHOROUS
SILVER	SILICON
GOLD	HYDROGEN
PLATINUM	OXYGEN
ZINC	NITROGEN
TIN	CHLORINE
LEAD	BROMINE
MERCURY	IODINE
SODIUM	HELIUM
POTASSIUM	NEON
	ARGON

Student : Yes examples are metals.
Teacher : but 'No' examples are not metals.
Student : 'yes' examples are metals , which are good conductors of heat.
Teacher : Very good, now tell me which metal is useful in which way?
Students : Gold can be used for making ornaments.
Students : Iron can be used for making machine parts.
Teacher : Yes you are right all these metals comes under yes group.
Teacher : what would be the name of other group of example
Student : Non metals.

PHASE 2 : TESTING THE CONCEPT ATTAINMENT

Teacher : ok, now I will give some more example, classify them into 'YES' or 'NO' type...

- IRON, ALUMINIUM, COPPER, CARBON, SULPHUR

Students : Iron, aluminium, copper are yes examples
Students : Copper, sulphur are no examples
Teacher : how do you say iron is an yes example
Student : * Copper is a good conductor of heat.
* It is malleable.
* It is hard.
Teacher : very good, give some more examples for today's concepts
Students : Calcium, magnesium.

PHASE 3 : ANALYZING OF THINKING STRATAGIES

Teacher : ok now tell me how did you arrive at this conclusion

Student : when you gave us 1st set of examples, we try to see the differences between two set of examples, then we saw that all the metals are good conductors of heat, and all the members of 'yes' examples are metals.

Student : when you gave second set of example, it was confirmed that the +ve examples are metals, when you asked , we were confident enough to give examples of flower on our own based on the above idea.

Teacher : Very good so today in this class we have learnt about METALS G their characteristics.

THANK YOU

PRINCIPAL
J.S.S. Institute of Education
P.B. 26, SAKALESHPUR-573 134
Hassan Dist

PPT Usage of ICT in teaching – 118.4

ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಮತ್ತು ಹೊಂದಾಣಿಕೆ

Personality and Adjustment

Presented By

Dr.C.B.Vikram

M.Sc.,MA(Eng)., M.Ed., MPhil.,(Ph.D)
Assistant Professor in Education
JSS Institute of Education
Sakleshpur-573134.
Mobile: 9902916866, 9986016866
E-mail: vikram_cb@rediffmail.com
vikramcb1977@gmail.com

ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ (Personality)

ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣವೆಂದರೆ ಅವನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ. ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅಮೂಲ್ಯ ಗುಣ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಅಮೂರ್ತವಾಗಿದ್ದು ಹಲವಾರು ಅಂಶಗಳು ಮತು ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವರ್ತನಾ ಮಾದರಿಗಳು, ಆಸಕ್ತಿ, ಅಭಿಕ್ಷಮತೆ, ಮನೋಧೋರಣೆ, ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆ, ಅವಧಾನ, ಸೃಜನಶೀಲತೆ, ಸ್ಮೃತಿ, ದೈಹಿಕ ರೂಪ ಬೌದ್ಧಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಇವುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಸಂಘಟನಾ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಗಾಲ್ಟನ್ ಮತ್ತು ಸಿಗ್ಮಂಡ್ ಫ್ರಾಯ್ಡರ ಕಾಲದಿಂದಲೂ "ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ" ಎಂಬ ಪದದ ಅರ್ಥವನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥದ ಅರಿವಿಲ್ಲದೆ ಅತಿಯಾದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತೊಂದು ಪದವೆಂದರೆ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ.

ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಆಂಗ್ಲಭಾಷೆಯ Personality ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಮೂಲತಃ ಈ ಆಂಗ್ಲ ಪದವು ಗ್ರೀಕ್ ಭಾಷೆಯ Persona ಎಂಬ ಮೂಲದಿಂದ ಬಂದಂತಹ ಪದವಾಗಿದೆ. ಗ್ರೀಕ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖವಾಡಗಳಿಗೆ ಕಜಢಿಂಟಚಿ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಿಂದೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರೀಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ Persona ಎಂದರೆ 'ಮುಖವಾಡ' ಅಥವಾ 'ಛದ್ಮವೇಶ' ಎಂಬ ಅರ್ಥವಿತ್ತು. ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರೀಕ್‌ನ ರಂಗಮಂದಿರಗಳಲ್ಲಿ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸುವಾಗ ಕಲಾವಿದರು ತಮ್ಮ ನಿಜವೇಶವನ್ನು ಅಥವಾ ಭಾವವನ್ನು ಮರೆಸಿಕೊಂಡು ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆಗನುಗುಣವಾದ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ ಜನರ ಮೇಲೆ ಬೀರುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಎಂದು ಕರೆಯತಿದ್ದರು. ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ನೋಡಿದಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ಣ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಇಂದು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಮನೋವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಮನೋವೈಜ್ಞಾನಿಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಾಗ, ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ತೋರಿಕೆಯ, ನಟನೆಯ ವರ್ತನೆ, ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳ ಹಿಂದಿನ ನೈಜ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ವಿಚಾರಧಾರೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

14/14

PRINCIPAL
J.S.S. Institute of Education
P.B. 26, SAKALESHPUR-573 134
Hassan Dist

ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಗಳು

- "ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವೆಂದರೆ ಅವನಲ್ಲಿರುವ ವಿಶೇಷ ಲಕ್ಷಣಗಳ ಸ್ವರೂಪ" *ಗಿಲ್‌ಫರ್ಡ್*

- "ವ್ಯಕ್ತಿ ಪರಿಸರದೊಂದಿಗೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಮನೋ-ದೈಹಿಕ ಅಂಶಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಘಟನೆಯ ವ್ಯಕಿತ್ವ" *ಆಲ್‌ಪೋರ್ಟ್.*

- "ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಿರ ಗುಣಗಳೇ ಆತನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ" *ಜೇಮ್ಸ್.ಸಿ.ಕೋಲ್ಮನ್*

- "ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿನ ವಿವೇಚನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಪ್ರತ್ಯಾಕ್ಷಾನುಭವ, ಭಾವಗಳು ಅಭ್ಯಾಸಗಳು ಭಾವಾವೇಶಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳ ಮೊತ್ತವೇ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ" *ಲಿಂಟನ್.*

ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು

- ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವು ಸ್ಥಿರವಾದುದಲ್ಲ. ಅದು ಯಾವಾಗಲು ಬದಲಾವಣೆ ಹಾಗೂ ಮಾರ್ಪಾಟು ಹೊಂದುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ.
- ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಅನುವಂಶೀಯತೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರಗಳ ಫಲವಾಗಿದೆ.
- ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವು ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಹೊಂದಿರುವ ಜೀವನದ ಗುರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಭಿಸಿರುತ್ತದೆ.
- ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವು ಅಧ್ವಿತೀಯ ಹಾಗೂ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು.
- ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವು ಕೇವಲ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳ ಮೊತ್ತವಲ್ಲ. ಅದು ವರ್ತನೆಯ ಸ್ವರೂಪಗಳ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಘಟನೆ.
- ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ವಿಕಾಸದ ಮೇಲೆ ಕಲಿಕೆ ಮತ್ತು ಅನುಭವಗಳು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತದೆ.
- ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ತನ್ನದೇ ಆದ ರಚನೆ ಹೊಂದಿದ್ದು, ದೈಹಿಕ, ಮಾನಸಿಕ, ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಚಲನಾತ್ಮಕ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ದೋಷದ ಹಲವು ನಮೂನೆಗಳು ಮತ್ತು ಲಕ್ಷಣಗಳು

ಶರೀರದ ಹೊರರೂಪ, ಉಡುಗೆ-ತೊಡುಗೆ, ಜ್ಞಾನ, ತಿಳುವಳಿಕೆ, ಧೋರಣೆ, ಬುದ್ಧಿಚಾತುರ್ಯ, ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ರೀತಿ, ಸ್ವಾರ್ಥ-ಪರಹಿತಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಆದ್ಯತೆ, ನೈತಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳು, ಯಾವುದೇ ಸಂದರ್ಭ-ಸನ್ನಿವೇಶ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳು, ಜೀವನದ ಗುರಿ/ಉದ್ದೇಶಗಳೆಲ್ಲ ಸೇರಿ "ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ" ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆರೋಗ್ಯಕರ ಹಾಗೂ ಒಳ್ಳೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವಿದ್ದರೆ, ವ್ಯಕ್ತಿ ತಾನೂ ಕ್ಷೇಮವಾಗಿ, ಇತರರೂ ಕ್ಷೇಮವಾಗಿರಲು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬಲ್ಲ. ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಾವಲಂಬಿಯಾಗಿ, ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿ ಬಹುತೇಕ ಜನರೊಡನೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು, ಪ್ರಗತಿಯೆಡೆಗೆ ಸಾಗಬಲ್ಲ.

ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಾಸ ಹುಟ್ಟುವ ಮೊದಲೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ (ಜೀನ್‌ಗಳ ಪ್ರಭಾವ) ಹುಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ 20 ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹಂತ-ಹಂತವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅನುವಂಶೀಯತೆ, ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ಲಾಲನೆ-ಪಾಲನೆ, ಕುಟುಂಬದ ಪರಿಸರ, ನೆರೆಹೊರೆ, ಶಾಲೆ-ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಹಪಾಠಿಗಳು, ಆಗಿಂದಾಗ್ಯೆ ಘಟಿಸುವ ಘಟನೆಗಳು, ಅನಾರೋಗ್ಯಗಳು, ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು, ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಸನದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಕೆಲವರಲ್ಲಿ ಈ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಸನ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯದೆ, ಅನೇಕ ನ್ಯೂನತೆ, ಕೊರತೆಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡು, ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ದೋಷ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ, ಮನೆಯವರೂ, ಸಮಾಜದವರೂ ಅನೇಕ ಕಷ್ಟನಷ್ಟ ನೋವುಗಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

- ಸಂಶಯಪೀಡಿತ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ : ಯಾರಲ್ಲೂ ನಂಬಿಕೆ ವಿಶ್ವಾಸಗಳಿಲ್ಲ, ಇತರರು ತನ್ನ ಹಿತಕ್ಕೆ ಕ್ಷೇಮಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ತನಗೆ ಕೆಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಮಾಡಲು, ಹಾನಿಯುಂಟು ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ತನಗೆ ಸೋದರ-ಸೋದರಿ, ಗಂಡ ಅಥವಾ ಹೆಂಡತಿ, ಸ್ನೇಹಿತರು, ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರಾಗಿಲ್ಲ, ನಿಷ್ಠರಾಗಿಲ್ಲ, ಮೋಸ ವಂಚನೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಅನುಮಾನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ತಾನೇ ಸರಿ, ತಾನು ಮಾಡುವುದೇ ಸರಿ, ಇತರರು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಧೋರಣೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಬದಲಾವಣೆ ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ, ಜಿಗುಟುತನ ಇರುತ್ತದೆ.
- ಅತಿ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟುತನದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ : ಎಲ್ಲವೂ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿರಬೇಕು, ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿರಬೇಕು, ಸಮಯಪಾಲನೆಯಾಗಬೇಕು, ಏನು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೂ ಅದು ಏ-ಒನ್ ಆಗಿರಬೇಕು, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತು ಎಲ್ಲಿರಬೇಕೋ ಅಲ್ಲಿರಬೇಕು, ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರಬೇಕು, ಸ್ವಲ್ಪ ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆಯಾಗಬಾರದು, ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಸ-ಕಡ್ಡಿ-ಕೊಳಕಿರಬಾರದು. ಹಿಮದಂತೆ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿರಬೇಕು, ೧೦೦% ಶಿಸ್ತು ಇರಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೇ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಒಂದು ಮಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನ. ಆದರೆ ಮಿತಿಮೀರಿದಾಗ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಿರಿಕಿರಿ.
- ಉನ್ಮಾದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ : (ಹಿಸ್ಟ್ರಿಯಾನಿಕ್ ಪರ್ಸನಾಲಿಟಿ ಡಿಸಾರ್ಡರ್): ಅತಿಯಾದ ಭಾವೋದ್ವೇಗ, ನಾಟಕೀಯತೆ/ಎಲ್ಲರ ಗಮನವನ್ನು ತನ್ನಡೆಗೆ ಸೆಳೆಯುವ ಪ್ರಯತ್ನ, ಶ್ರಮಪಡಲು ತಯಾರಿಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸು, ವಿಫಲತೆಗೆ, ನಿರಾಶೆಗೆ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಪರಿತಪಿಸುವುದು, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇತರರನ್ನು ದೂಷಿಸುವುದು, ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಭೀರತೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು, ಹುಡುಗಾಟಿಕೆಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಹೆಚ್ಚು.

- ಸಾಮಾಜಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿಯಾದ ಆತಂಕ : ಜನರೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆಯುವುದನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ತವಕ, ಜನಗಳ ನಡುವೆ ಇರುವಾಗ ಏನೋ ಮುಜುಗರ, ಸಂಕೋಚ, ಸಭೆ-ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ನಿರಾಕರಣೆ-ಈ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣ.
- ಸಮಾಜ ವಿರೋಧಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ: ಅತಿಸ್ವಾರ್ಥ, ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳು, ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಬಿಡಲು ಸದಾ ಸಿದ್ಧ. ಬೇರೆಯವರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಬಗ್ಗೆ ದಿವ್ಯ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ. ಮೋಸ, ವಂಚನೆ, ಅಪರಾಧ ಮಾಡಲು ಹಿಂಜರಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಬೇಕು ಬೇಡಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಸದಾ ಮಗ್ನತೆ. ಸುಖಪಡುವುದೇ ಇವರ ಗುರಿ. ಇಂಥವರು ಅಪರಾಧ ಜಗತ್ತಿನೊಳಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆದರೆ, ಎಂತಹ ಹೀನವಾದ ಅಪರಾಧ ಮಾಡಲೂ ಸಿದ್ಧರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ತಪ್ಪಿತಸ್ಥ ಭಾವನೆಯಾಗಲೀ, ಪಾಪಪ್ರಜ್ಞೆಯಾಗಲೀ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಶಿಕ್ಷೆಯಿಂದ ಪಾಠ ಕಲಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪನ್ನೇ ಮತ್ತೆ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧರಿರುತ್ತಾರೆ.
- ಗಡಿರೇಖೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದೋಷ : (ಬಾರ್ಡರ್ ಲೈನ್ ಪರ್ಸನಾಲಿಟಿ ಡಿಸಾರ್ಡರ್): ಸದಾ ಒಂಟಿತನ, ಆಗೊಮ್ಮೆ ಈಗೊಮ್ಮೆ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ/ಹಿಂಸಾಚಾರ, ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುವುದು, ಸ್ವಲ್ಪ ಅವಧಿಗೆ ಅಸಂಬದ್ಧ ನಡೆ-ನುಡಿ, ನಿರಾಶೆಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವ ಶಕ್ತಿ, ಚತುರತೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು, ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ವಿಫಲವಾಗುವುದು, ಬಹುಬೇಗ ಭಾವೋದ್ವೇಗಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗುವುದು, ತನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಕೀಳರಿಮೆ, ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದೆ, ತಾನೂ ಹಿಂಸೆಪಟ್ಟು, ಇತರರಿಗೂ ಹಿಂಸೆ ನೀಡುವುದು, ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡದೆ ಸಾಧಕಬಾಧಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸದೆ ದುಡುಕಿ ವರ್ತಿಸುವುದು-ಈ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ದೋಷದ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣ.

- ಪರಾವಲಂಬನೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ : ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಅವಲಂಬಿಸುವುದು, ಸ್ವಂತವಾಗಿ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಲಾರರು, ಬುದ್ಧಿ ವಿವೇಚನೆ ಇದ್ದರೂ ಅವನ್ನು ಬಳಸಿ ಸೂಕ್ತ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾರರು. ನಿರ್ಧಾರ/ತೀರ್ಮಾನ ಸಣ್ಣದಿರಲಿ, ದೊಡ್ಡದಿರಲಿ, ಬೇರೆಯವರ ಸೂಚನೆ, ಸಲಹೆಯಂತೆಯೇ ನಡೆಯಲು ಇಚ್ಛೆಪಡುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರೌಢ ವಯಸ್ಸಿನವರೆಗೆ ತಂದೆತಾಯಿ/ಮನೆಯವರ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬನೆ, ಮದುವೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಜೀವನ ಸಂಗಾತಿಯ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬನೆ, ತಾನು ಮಾಡಿದ್ದು ಸರಿಹೋಯಿತೇ, ತಾನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ನಿರ್ಧಾರ ಅನುಕೂಲಕಾರಿಯೇ ಎಂದು ಇತರರನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ, ಇತರರಿಗೆ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನಲು ಸಂಕೋಚ, ನೀನು ಮಾಡಿದ್ದು ಸರಿ ಅಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಹೆದರಿಕೆ, ಒಂಟಿಯಾಗಿರಲು ಭಯ, ಎಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತಾರೋ, ತನ್ನ ನೆರವಿಗೆ ಯಾರೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೇನೋ ಎಂಬ ಆತಂಕ ಸದಾ ಇರುತ್ತದೆ.
- ಒಂಟಿತನದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ : ಸದಾ ತಾನಾಯಿತು, ತನ್ನ ಪಾಡಾಯಿತು ಎಂದು ಒಂಟಿಯಾಗೇ ಇರುವ ಇಚ್ಛೆ, ಯಾರೊಂದಿಗೂ ಮುಕ್ತವಾದ, ಆಳವಾದ ಸಂಬಂಧ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಅನಿಸಿಕೆ, ಅನುಭವ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಆಸೆ-ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಇತರರೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂಟಿಯಾಗೇ ಮಾಡಬಲ್ಲ ಕೆಲಸ-ಹವ್ಯಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಮಗ್ನ, ಹೊಗಳಿಕೆಗೆ, ತೆಗಳಿಕೆಗೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ನಿರ್ಲಿಪ್ತತೆ. ಭಾವೋದ್ವೇಗ ಉಂಟು ಮಾಡುವ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲೂ ತಣ್ಣಗೆ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಜೀವನ ಸಂಗಾತಿ ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲರ ಪಾಲಿಗೆ ಈತ "ಮುಚ್ಚಿದ ಪುಸ್ತಕ! ಒಳಗೇನಿದೆ ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ!".

- ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ : ಅತ್ಯಲ್ಪ ಪ್ರಚೋದನೆ-ನಿರಾಶೆಗೆ ವಿಪರೀತಿ ಸಿಟ್ಟು, ಕೋಪಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು, ಮನೆಯವರ ಮೇಲೆ, ಇತರರ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡುವುದು, ಜಗಳ ಹಿಂಸಾಚಾರಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಇವರಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ನಿರಾಶೆ, ಅತೃಪ್ತಿಗಳನ್ನು ಇವರು ಸರಿಯಾಗಿ ನಿಭಾಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ.
- ವಿಚಿತ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ: ಇತರರು ತನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು, ಆಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆನ್ನುವ ಅನುಮಾನ, ತುಂಬಾ ಮೂಢನಂಬಿಕೆ, ಅಂಧಶ್ರದ್ಧೆ, ಶಕುನಗಳಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ, ರಮ್ಯ-ಭೀಕರ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಂತೋಷಪಡುವುದು ಅಥವಾ ಭಯಪಡುವುದು, ಇತರರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗದ ವಿಚಾರಗಳು, ಮಾತು ವರ್ತನೆಗಳು, ಸಂಶಯಪ್ರವೃತ್ತಿ, ಸನ್ನಿವೇಶ, ಸಂದರ್ಭಗಳಿಗೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾದ ಭಾವನೆಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆ, ಆಪ್ತರಾಗಲೀ, ಸ್ನೇಹಿತರಾಗಲೀ ಇಲ್ಲ, "ವಿಚಿತ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿ" ಎಂದು ಇತರರಿಂದ ಹಣೆಪಟ್ಟಿ.

ಕಾರಣಗಳು: ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾರಣಗಳಿಲ್ಲ. ಹಲವು ಅಂಶಗಳು ಸೇರಿ ಈ ಬಗೆಯ ದೋಷಪೂರ್ಣ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅನುವಂಶೀಯತೆ, ಮಿದುಳಿಗೆ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಹಾನಿ, ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ಲಾಲನೆ-ಪಾಲನೆಯಲ್ಲಿ ದೋಷ, ಅತಿಮುದ್ದು ಅಥವಾ ಅತಿಶಿಕ್ಷೆ-ತಿರಸ್ಕಾರ, ಶ್ಲಾಘನೆ, ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು, ರೀತಿನೀತಿಗಳನ್ನು ಕಲಿಸದಿರುವುದು, ಕುಟುಂಬದ ಇತರ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ನೈತಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳು, ಶಿಸ್ತು-ಸಂಯಮ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು, ಯೋಗ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ದೊರೆಯದಿರುವುದು, ಕೆಟ್ಟ ಮಾದರಿ ಹಾಕಿಕೊಡುವ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು, ಸಮಾಜದ "ನಾಯಕರುಗಳು" ಹೀಗೆ ಹಲವು ಕಾರಣಗಳಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಯ ಉಂಟಾಗಿ, ವ್ಯಕ್ತಿಯು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ದೋಷದ ಕಾಯಿಲೆಯಿಂದ ಬಳಲುವಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಚಿಕಿತ್ಸೆ: ಮನೋಚಿಕಿತ್ಸೆ, ಆಪ್ತ ಸಲಹೆ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮತ್ತು ನಡವಳಿಕೆಯ ಸುಧಾರಣೆ, ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮನ ಒಲಿಸಿ, ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ದೋಷಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಒತ್ತಾಯವಿರಬೇಕು. ಆತ/ಆಕೆಯನ್ನು ದೂಷಿಸದೇ ಬದಲಾಗಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಬೇಕು. ಮನೆಯವರು, ಬಂಧು-ಮಿತ್ರರು, ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಈ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಬೇಕು, ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಅಸಹಜ ಧೋರಣೆ ಮತ್ತು ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸದಂತೆ ಒತ್ತಾಸೆ ನೀಡಬೇಕು. ಬಹುಮಾನ, ಶ್ಲಾಘನೆ, ಶಿಸ್ತು, ಶಿಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಹದವಾಗಿ ಬೆರೆಸಿ, ತರಬೇತಿ ನೀಡಬೇಕು.

ಅಗತ್ಯ ಬಿದ್ದರೆ, ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುವ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟು, ಅಗತ್ಯವಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ತರಬೇಕು. ಈ ಬದಲಾವಣೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಪ್ರೀತಿ-ಸಹಾನುಭೂತಿಗಳು ಬೇಕು. ಕಠಿಣವಾದ ನಿರೂಪ ಹಾಗೂ ಹೀಗೆ ಮಾಡು, ಹೀಗೆ ಮಾಡಬೇಡ, ಮಾಡಿದರೆ ಪರಿಣಾಮ ಚೆನ್ನಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಮಾಡುವವರೂ ಇರಬೇಕು. ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದ್ದಾಗ, ಶಮನಕಾರೀ ಮಾತ್ರೆಗಳು, ಖಿನ್ನತೆ ನಿವಾರಕ ಮಾತ್ರೆಗಳು, ಬಾವೋದ್ರೇಕಗಳನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುವ ಔಷಧಿಯನ್ನು ವೈದ್ಯರು ಬರೆದುಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ದೋಷಗಳನ್ನು ಬದಲಿಸಬಹುದು. ವ್ಯಕ್ತಿ ಸುಧಾರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮಯ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ.

ಸಮತೋಲಿತ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ

Well balanced and Well Integrated Personality

ಮನುಷ್ಯನು ಅನೇಕ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಒಂದು ಘಟಿತ ಜೀವಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಘಟಿತದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಘಟಕಗಳು ಕೂಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಸಹಜ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಈ ಎಲ್ಲಾ ಘಟಕಗಳ ನಡುವೆ ಸಂತುಲನೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವನು. ಇಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ವ ನೀಡುವನು. ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಸಧೃಡ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಉತ್ತಮವಾಗಿರುವುದು. ಸಮತೋಲಿತ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

- ಪೂರ್ಣ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.
- ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನಾದರೂ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಎದುರಿಸುತ್ತಾನೆ.
- ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ತನ್ನ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಾನೆ.
- ಸಂತೃಪ್ತ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ.
- ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುವನು.

- ಸಂವೇಗಗಳನ್ನು ಸದಾ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ.
- ಮಾನಸಿಕ ಒತ್ತಡ ಎದುರಾದಾಗ ಎದೆಗುಂದದೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾನೆ.
- ಸಮಾಜ ವಿರೋಧಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಸಮಾಜದ ಒಳಿತಿಗಾಗಿ ಸದಾ ಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವನು.
- ತನ್ನ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ತಾನೇ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯವಿದ್ದರೆ ತನ್ನ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು.
- ತನ್ನ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಬಹಳ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಮಾಡುವನು.
- ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸದಾ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದಿರುತ್ತಾನೆ.
- ಹೊಸದನ್ನು ಕಲಿಯುವ ಮತ್ತು ತಿಳಿಯುವ ಉತ್ಸಾಹ ತೋರುವನು.
- ಉತ್ತಮ ಹವ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ.
- ಸುಲಭವಾಗಿ ಸೋಲನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದೇ ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಾನೆ.
- ಜೀವನವನ್ನು ಕುರಿತು ತನ್ನದೇ ಆದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ.
- ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಹಾಗೂ ರಚನಾತ್ಮಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.
- ಅವನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉದ್ದೇಶ ಇರುತ್ತದೆ.

ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಅಥವಾ ಸಮಾಯೋಜನೆ (Adjustment)

ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಾಸ ಒಂದು ನಿರಂತರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ಪರಿಸರದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಅರಿತು ಸೂಕ್ತ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವಂತಹ ಸಮಾಯೋಜನೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮಗುವಿನ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಜೀವನದ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಸಾಗುತ್ತದೆ.

ಜೀವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರ ಪ್ರಕಾರ ಪರಿಸರದ ಭೌತಿಕ ಬೇಡಿಕೆಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಎಂದು ಕರೆದರೆ, ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಎಂದರೆ ಸಮಾಜದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಎಂದರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು ಮತ್ತು ಬೇಡಿಕೆಗಳ ನಡುವೆ ಸಮಾಧಾನಕರ ಸಂಬಂಧವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಂಡು ಸನ್ನಿವೇಶದ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಾಗಿದೆ. ಸಮಾಯೋಜನೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿ ತಮ್ಮ ಪರಿಸರದೊಂದಿಗೆ ಸಾಮರಸ್ಯವಾದ ಸಂಬಂಧ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿದೆ.

ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಎರಡು ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳಿಂದ ಅರ್ಥೈಸುತ್ತಾರೆ. ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಒಂದು ಸಾಧನೆಯಾಗಿ ಮತ್ತು ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಒಂದು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ. ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಒಂದು ಸಾಧನೆಯಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಅಥವಾ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆಯದು ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಒಂದು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ಬಾಹ್ಯ ಪರಿಸರದೊಡನೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಮಾಯೋಜನೆಗೆ ಅಡೆ ತಡೆಗಳು

ಮಾನಸಿಕ ಒತ್ತಡ (Tension)

ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಒಂದು ನಿದಿಷ್ಟ ಗುರಿಯೆಡೆಗೆ ಸಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಅಡಚಣೆಯೊಂದರಿಂದ ಪ್ರತಿರೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೆ ಅವನು ಅತೀವ ಮಾನಸಿಕ ಕ್ಷೋಭೇಯಿಂದ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾನೆ. ದೈಹಿಕ ಆಕ್ರಮಣದ ಭಯ, ಸ್ವಾಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ, ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗುವುದು ಉದ್ವೇಗಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಉದ್ದೇಶಿತ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಒತ್ತಡ ಅಥವಾ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ತಲೆದೊರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒತ್ತಡಗಳು ದೀರ್ಘಕಾಲ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ತಡೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಗುರಿ ಸಾದನೆಯೊಂದಿಗೆ ಒತ್ತಡ ಅಂತ್ಯಗೋಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆಗ ಒತ್ತಡ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಅದೇ ಗುರಿ ಸಾದನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಕಾಗಿಬಿಡಬಹುದು. ಆರೋಗ್ಯಕರವಾದ ಒತ್ತಡ ಜೀವಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಒತ್ತಡ ಮಿತಿಮೀರಿದಾಗ ವ್ಯಾಕುಲತೆಯಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾ:- ಪರೀಕ್ಷೆ ಬರೆಯುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಉತೀರ್ಣನಾಗುತ್ತೇನೂ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಭಯದಿಂದ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತೇನೆ. ಉದ್ಯೊಗಕ್ಕಾಗಿ ಸಂದರ್ಶನವನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ದೊರೆಯುವುದು ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಭಯದಿಂದ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಆಶಾಭಂಗ (Frustration)

ಮಾನವ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಆಸೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಹಲವಾರು ಅಗತ್ಯತೆಗಳು ಹಾಗೂ ಆಸೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೋಳ್ಳಲು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಅಥವಾ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ಉತ್ತಮ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಹೊರತಾಗಿಯು ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ನಿರಂತರ ಸೋಲುಗಳು ಅವನಲ್ಲಿ ಆಶಾಭಂಗ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಜೀವಿಯ ಅಭೀಪ್ರೇರಿತ ವರ್ತನೆಯ ತೃಪ್ತಿಯು ಅತೀ ಕಷ್ಟ ಸಾಧ್ಯವಾದಾಗ ಉಂಟಾಗುವ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯೇ ಆಶಾಭಂಗ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಆಂತರಿಕ ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಯ ಅಡಚಣೆಗಳಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅಗತ್ಯತೆಗಳ ಪೂರೈಕೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಸೋಲೇ ಆಶಾಭಾಂಗ.

ಉದಾ:- ಚಲನಚಿತ್ರ ನೋಡಲು ಹೋದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಟಿಕೆಟ್ ಸಿಗದಿರುವುದು, ಹಣಕಾಸಿನ ಕಾರಣದಿಂದ ಮದುವೆ ನಿಂತಾಗ, ಪತಿ ಅಪಘಾತದಲ್ಲಿ ಮರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದಾಗ

ಉದ್ವಿಗ್ನತೆ (Anxiety)

ಅಪಸಮಾಯೋಜನೆಗೆ ಉದ್ವಿಗ್ನತೆಯು ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣ. ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ಭಯಪಡುವುದೇ ಉದ್ವಿಗ್ನಿತೆಯಾಗಿದೆ. ಯಾವ ಕಾರಣವೂ ಇರದಿದ್ದರೂ ಮನುಷ್ಯನು ಕಳವಳಪಟ್ಟರೆ, ಚಿಂತಾಗ್ರಸ್ತನಾದರೆ, ಭಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದರೆ ಅವನ ವರ್ತನೆ ಬದಲಾಗುವುದು. ಉದ್ವಿಗ್ನತೆಗೆ ಒಳಗಾದವನು ನಿದ್ರೆಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಹೊಟ್ಟೆಹುರಿ, ಮೈ-ಕೈ ನೋವು ಎಂದು ಗೋಳಾಡುವನು, ನಿರುತ್ಸಾಹದಿಂದ ಇರುವನು, ಕೂತಲ್ಲಿ ಕೂರುವುದಿಲ್ಲ, ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಬುದ್ಧಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಯೋಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ದೇಹ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ಅರಿವು ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಉದಾ:- ಬಸ್ಸಿಗೆ ಕಾಯುವವನು ಬಸ್ಸು ಸಿಗುತ್ತದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ಉದ್ವಿಗ್ನನಾಗುವುದು. ವರ್ಗಾವಣೆಯಾದ ಹೊಸ ಸ್ಥಳ ಹೇಗಿರುತ್ತದೂ ಎಂದು ಉದ್ವಿಗ್ನನಾಗುವುದು.

ಮಾನಸಿಕ ಘರ್ಷಣೆಗಳು (Mental conflicts)

ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಭಿನ್ನ ರೀತಿಯ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವ ಎರಡು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾದಾಗ ನಿರ್ಧಾರ ಕೈಗೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಕಠಿಣತೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಮಾನಸಿಕ ಘರ್ಷಣೆ ಅಥವಾ ದ್ವಂದ್ವಕೊಳ್ಳಗಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇಂತಹ ಘರ್ಷಣೆಗಳು ಸರಳವಾಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗಿರಬಹುದು. ವ್ಯಕ್ತಿ ಎರಡು ಪರ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವುದು, ಮತ್ತೊಂದನ್ನು ಕೈಬಿಡಬೇಕಾಗುವುದು. ಇಂತಹ ಅನೇಕ ದ್ವಂದ್ವದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ನಮಗೆ ಎದುರಾಗುತ್ತವೆ. ಮಾನಸಿಕ ಘರ್ಷಣೆಗಳನ್ನು ದ್ವಂದ್ವಗಳು ಅಥವಾ ಉಭಯ ಸಂಕಟವೆಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ನಿರಂತರವಾದ ಮಾನಸಿಕ ಘರ್ಷಣೆಗಳಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅದು ಮಾನಸಿಕ ತೊಂದರೆಯುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಉದಾ;- ಪಿಯುಸಿ ನಂತರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರವೇಶ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಮೂಲಕ ಇಂಜನಿಯರಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಮೆಡಿಕಲ್ ಎರಡಕ್ಕೂ ಅರ್ಹತೆಗಳಿಸಿದಾಗ,ಲಂಚವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೆ ಸುಖವಾಗಿ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸಬಹುದೆಂಬ ಆಸೆ ಇದ್ದರೂ ಸಿಕ್ಕಿ ಬೀಳುತ್ತೇನೆಂಬ ಭಯ, ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕ್ಕೊಳ್ಳಬೇಕಂಬ ಆಸೆಯಿದ್ದರೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ದಕ್ಕೆಯಾಗಬಹುದೆಂಬ ಭಯ.

ಅಪಸಮಾ ಯೋಜನೆ (Maladjustment)

ಅಪಸಮಾಯೋಜನೆ ಎಂದರೆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಆತನ ಪರಿಸರಗಳ ನಡುವೆ ಸಾಮರಸ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವುದುಎಂದರ್ಥ. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಆಸೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ವೈಫಲ್ಯಗಳಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ವೇಗ, ಆಶಾಭಂಗ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಘರ್ಷಣೆಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವತಃ ತನಗೆ, ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಅವೆರಡಕ್ಕೂ ಅಹಿತವಾದ ಎನ್ನುವ ರೀತಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅಪಸಮಾಯೋಜನೆ ಎನ್ನುವರು.

ಅಪಸಮಾಯೋಜನೆಯ ಚಿಹ್ನೆಗಳು;-

- ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಅನೇಕ ಲಕ್ಷಣಗಳ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಅಪಸಮಾಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವ ಕೆಲವು ಅಪಸಮಾಯೋಜನೆಯ ವರ್ತನಾ ಚಿಹ್ನೆಗಳೆಂದರೆ:-
- ದೈಹಿಕ ಚಿಹ್ನೆಗಳು :- ಉಗ್ಗುವಿಕೆ, ತೊದಲುವಿಕೆ, ಉಗುರು ಕಚ್ಚುವಿಕೆ, ತಳಮಳ, ತಲೆಕೆರೆಯುವುದು, ಕಾಲುಕೆರೆಯುವುದು, ಬೆವರುವುದು.
- ವರ್ತನಾ ಚಿಹ್ನೆಗಳು:- ಸಿಟ್ಟು, ಜಗಳಗಂಟತನ, ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವುದು, ಪೀಡಿಸುವುದು,ಕೆಳಮಟ್ಟದ ಶಾಲಾ ಸಾಧನೆ, ಅತಿಯಾದ ಚಟುವಟಿಕೆ, ಋಣಾತ್ಮಕವರ್ತನೆ, ಶಾಲೆ ತಪ್ಪಿಸುವುದು, ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವುದು.ಇತ್ಯಾದಿ.,
- ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಚಿಹ್ನೆಗಳು:- ಅತಿಯಾದ ಚಿಂತನೆ, ಭಯ, ಕೀಳರಿಮೆ ದ್ವೇಷ, ಅಂಜುಬುರುಕುತನ, ಉದ್ವೇಗ, ಮಾನಸಿಕ ಘರ್ಷಣೆ, ಆತಂಕ.

ರಕ್ಷಣಾ ತಂತ್ರಗಳು ಅಥವಾ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ತಂತ್ರಗಳು (Defense Mechanism)

ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಗುರಿ ಸಾಧಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಅವನ ಯತ್ನಗಳು ವಿಫಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಫಲತೆಯು ಅವನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಕುಲತೆ, ದ್ವಂದ್ವ ಮತ್ತು ಆಶಾಭಂಗಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವುವು. ಇವುಗಳಿಂದ ಅವನು ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವನು. ಶರೀರಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆ ಉಂಟಾದಾಗ ಶರೀರವು ಅದನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಂತೆ ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂತುಲನೆಗೆ ಗಂಡಾಂತರ ಬಂದಾಗ ಅದನ್ನು ಎದುರಿಸುವ, ವಿರೋಧಿಸುವ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಮನಸ್ಸು ಹೊಂದಿರುವುದು. ಈ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಣಾತ್ಮಕ ತಂತ್ರಗಳು__ಅಥವಾ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ತಂತ್ರಗಳು ಎನ್ನುವರು. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾನಸಿಕ ಘರ್ಷಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಆಶಾಭಂಗಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಥವಾ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಳುಸುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಣಾತಂತ್ರಗಳು ಅಥವಾ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ತಂತ್ರಗಳೆಂದು ಕರೆಯುವರು.

ಸ್ಥಾನ ಬದಲಿ ಅಥವಾ ಬಲಿ ಪಶುವಾಗಿಸುವಿಕೆ (Displacement)

ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಕೋಪದ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಅದನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ವಸ್ತುವಿನ ಮೇಲೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸದೆ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾದ ಅಥವಾ ದುರ್ಬಲನಾದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ವಸ್ತುವಿನ ಮೇಲೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದನ್ನು ಸ್ಥಾನ ಬದಲಿ ರಕ್ಷಣಾ ತಂತ್ರ ಎನ್ನುವರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಮುಗ್ಧ ಅಥವಾ ದುರ್ಬಲನಾದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಆಕ್ರಮಣಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ಸಿಟ್ಟನ್ನು ಬೇರೆಯವರ ಮೇಲೆ ಹಾಯಿಸುವುದರಿಂದ ಅವನ ಸಿಟ್ಟು ಅಥವಾ ಚಿಂತೆ ದೂರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾ:- ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯನಿಂದ ಬೈಯಿಸಿಕೊಂಡ ಶಿಕ್ಷಕ ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಮೇಲೆ ರೇಗುತ್ತಾರೆ. ಹೆಂಡತಿಯಿಂದ ಬೈಯಿಸಿಕೊಂಡ ಅಧಿಕಾರಿ ತನ್ನ ಕಛೇರಿಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ಮೇಲೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದು.

ಆತ್ಮನಿಂದನೆ (Self Blame)

ವ್ಯಕ್ತಿ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ತನ್ನ ಸಿಟ್ಟನ್ನು ಇತರರ ಮೇಲೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಕೋಪವನ್ನು ತನ್ನೆಡೆಗೆ ತಿರಿಗಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ನಿಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಆತ್ಮನಿಂದನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೋಪವನ್ನು ಬೇರೆಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸದೇ ತನ್ನೆಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾ;- ನಾನು ಪಾಪಿ, ನನ್ನ ಹಣಬರವೇ ಇಷ್ಟು, ನನ್ನ ಅದೃಷ್ಟವೇ ಇಷ್ಟು, ನಾನು ಹುಟ್ಟಬಾರದಿತ್ತು.

ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ತ್ತೇಲುತ್ತಿರುವ ಕೂಪ (Free Floating Anger)

ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಕೈಗೂಂಡ ಕಾರ್ಯ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗದಿದ್ದಾಗ ಎದುರಿಗೆ ಕಂಡವರ ಮೇಲೆ ರೇಗಾಡುವುದು ಇಲ್ಲವೇ ಬೈಯುವುದು ಇದರ ಲಕ್ಷಣ. ಹಿರಿಯರು, ಕಿರಿಯರು ಎನ್ನದೇ ಇದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ತಡೆ ಅಮೂರ್ತ ಸ್ವರೂಪದ್ದಾಗಿದ್ದಾಗ ಅಥವಾ ತಡೆಯ ಸ್ವರೂಪ ಅರ್ಥವಾಗದಿದ್ದಾಗ ಈ ತಂತ್ರವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿ ಬಳಸುತ್ತಾನೆ.

ಉದಾ;- ಎದುರಿಗೆ ಬಂದವರ ಮೇಲೆ ರೇಗಾಡುವುದು.

ದಮನ ಅಥವಾ ಅಡಗಿಸುವಿಕೆ (Repression)

ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನಗೆ ನಿರಾಶೆಯುಂಟು ಮಾಡುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮರೆಯುವುದು. ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನ ಉದ್ವೇಗ, ಆಶಾಭಂಗ, ವ್ಯಾಕಲತೆ ಮತ್ತು ದ್ವಂದ್ವಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಅಂಶ ಗಳನ್ನು ಮರೆಯುವುದು. ಯಾವ ಒಂದು ಇಚ್ಚೆಯನ್ನು ಅವನು ಪೊರೈಸಿಕೂಳ್ಳಲು ಸಮಾಜದ ಮನ್ನಣೆ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲವೂ ಅಂತಹ ಇಚ್ಚೆಯನ್ನು ಅವನು ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಅಡಗಿಸಿಕೋಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ದಮನಮಾಡಿಕೂಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ದಮನ ಅಥವಾ ಅಡಗಿಸುವಿಕೆ ಎನ್ನುವರು.

ಉದಾ;- ಆತ್ಮೀಯರ ಸಾವು, ಅಪಘಾತ, ಅನುತ್ತೀರ್ಣತೆ.

ಹಿಮ್ಮರಳುವಿಕೆ ಅಥವಾ ಪ್ರತಿಗಮನ (Regression)

ಎದುರಿಸಲಾಗದ ಸಮಸ್ಯೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಧಾನವೇ ಪ್ರತಿಗಮನ ಹಿಮ್ಮರಳುವಿಕೆ ಅಥವಾ ಅಥವಾ ಪಲಾಯನ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಎದುರಾಗುತ್ತವೆ. ಕಷ್ಟ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳು, ನೋವು, ಒತ್ತಡಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ರೀತಿಯ ಒತ್ತಡಗಳನ್ನು ಪ್ರಬುದ್ಧ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸದೇ ಮಕ್ಕಳ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಾರೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಅಡಚಣೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದಾಗ ಅಥವಾ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಸನ್ನೀವೇಶ ಎದುರದಾಗ ತನ್ನ ವಯಸ್ಸು ಹಾಗೂ ಪ್ರೌಢತೆಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕನುಗುಣವಲ್ಲದ ಬಾಲ್ಯ ಸಹಜವಾದ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ತೋರುವುದನ್ನು ಹಿಮ್ಮರುಳುವಿಕೆ ಎನ್ನುವರು.

ಉದಾ;- ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಬೆರಳು ಚೀಪುವುದು, ಲಂಚ ತಿಂದು ಉದ್ಯೋಗ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕುಡಿಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದು.

ಭ್ರಮೆ ಅಥವಾ ಹಗಲುಗನಸು ಕಾಣುವಿಕೆ (Day Dreaming or Fantasy)

ಇದೂಂದು ನೈಜತೆಯಿಂದ ಹಿಂದೆ ಸರಿಯುವ ತಂತ್ರವಾಗಿದೆ. ಯಾವ ಆಸೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಭೌತಿಕ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುದಿಲ್ಲವೋ ಅವುಗಳನ್ನು ಕನಸಿನ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. ನಮ್ಮ ಬಯಕೆಗಳು ತೀವ್ರವಾಗಿದ್ದು ಅವುಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದಾಗ ಹಗಲುಗನಸು ಬರುವುವು. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸೋಲಾದಾಗ ಅಂದು ಕೂಂಡದ್ದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗದಿದ್ದಾಗ, ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಹಗಲುಗನುಸು ಕಾಣವುದು ಒಂದು ರಕ್ಷಣಾ ತಂತ್ರವಾಗಿದೆ.

ಉದಾ;-ನಾನು ಸಿನಿಮಾ ತಾರೆಯಾದರೆ, ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ರ್‍ಯಾಂಕ್ ಬಂದರೆ.

ಪ್ರಕ್ಷೇಪಣೆ (Projection)

ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ತಂತ್ರ. ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ದೋಷಗಳನ್ನು ಇತರರಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಅವರನ್ನು ದೋಷಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಕ್ಷೇಪಣೆ ಎನ್ನುವರು. ತನ್ನ ವೈಫಲ್ಯಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ಬದಲು ಇದೇ ವೈಫಲ್ಯಗಳು ಇತರರಲ್ಲಿವೆಯೆಂದು ತೋರಿಸಲು ಸುತ್ತಲಿರುವವರ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತಾನೆ. ಇತರರನ್ನು ದೊಷಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಆತ್ಮಖಂಡನೆಯಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಉದಾ;- ಜಗಳಗಂಟ ಸ್ವಭಾವದವನು ತನ್ನ_ನೆರೆಯವನು ಸಹ ಜಗಳಗಂಟ ಎಂದು ದೋಷಿಸುವುದು, ತಾನು ಜಿಪುಣನಾದರೆ ಉಳಿದವರೂ ಸಹ ಜಿಪುಣರೆಂದು ದೂರುವುದು.

ತಾರ್ಕಿಕವಾದ (Rationalization)

ಇದು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಆತ್ಮಾಭಿಮಾನವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಳಸುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ತಂತ್ರವಾಗಿದೆ. ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಜೀವನದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸು ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲವೋ ಆಶಾಂತಿಯ, ಗಾಬರಿಯ , ಅಪರಾದದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವನೋ ಅವನು ತಾರ್ಕಿಕವಾದಕ್ಕೆ ಮಾರುಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಕಾರಣ ಕೇಳಿದರೆ ನಿಜವಾದ ಕಾರಣವನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿ ಕೃತಕವಾದ, ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಸರಿ ಎನ್ನಬಹುದಾದ ಕಾರಣ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ.

ಉದಾ;- ಹುಳಿದ್ರಾಕ್ಷಿ ಮತ್ತು ನರಿ, ಕುಣಿಯಲು ಬಾರದಿದ್ದರೆ ನೆಲ ಡೊಂಕು ಸಂಪ್ರದಾಯಸ್ಥ ಹುಡಿಗಿಗೆ ಫ್ಯಾಷನ್ ಮೇಲಿನ ಭಾವನೆ, ಫೇಲಾದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ.

ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾ ರಚನೆ (Reaction Formation)

ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾ ರಚನೆಯೆಂದರೆ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ಮೂಲಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ದವಾದ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ತೋರುವುದಾಗಿದೆ. ತನ್ನಲ್ಲಿ ಉದ್ವೇಗವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವಂತಹ ಮೂಲ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಮರೆಮಾಚಿ ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ದವಾದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ತೋರುವ ಮೂಲಕ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಉದಾ;- ಹಿರಿಯ ಮಗುವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಕಿರಿಯ ಮಗುವಿನ ಅಸೂಯೆ, ಸ್ಮಶಾನದ ಮುಂದೆ ಸಾಗುವಾಗ ಸಿಳ್ಳೆಹಾಕುತ್ತಾ ಭಯವಿಲ್ಲದಂತೆ ಓಡಾಡುವುದು.

ದೂರವಿರುವಿಕೆ (Sedurveness)

ವ್ಯಾಕುಲತೆ, ಆಶಾಭಂಗ, ದ್ವಂದ್ವಗಳುನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿ , ವಿಚಾರ, ವಸ್ತು ಮತ್ತು ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಂದ ದೂರವಿರುವ ತಂತ್ರವೇ ಇದಾಗಿದೆ. ಒತ್ತಡವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಂದ ದೂರವಿದ್ದು ತಾನು ಭದ್ರವಾಗಿದ್ದೇನೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದೇ ದೂರವಿರಿವಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಉದಾ;- ಆಟಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಸೋಲಬಹುದು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಆಟಕ್ಕೆ ಹೋಗದಿರುವುದು, ಬಹುಮಾನ ದೂರಕದೆಂದು ತಿಳಿದು ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸದಿರುವುದು.

ಪರಿಹಾರ (Compensation)

ಮೂಲ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಸೋಲನ್ನು ಪರ್ಯಾಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಕಾಣುವ ಮೂಲಕ ಸರಿದೂಗಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಪರಿಹಾರ ಎನ್ನುವರು. ಒಂದು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಅಥವಾ ಸಾಧನೆಯ ಕೊರತೆ ಇರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕೊರತೆ ಇಲ್ಲದಿರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ಆತ್ಮಗೌರವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ಉದಾ;- ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿದ್ದರೆ ಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುವುದು, ಅಪ್ಪ ಮಗನನ್ನು ಡಾಕ್ಟರ್ ಮಾಡಿ ಸಂತಸ ಪಡುವುದು, ರ್‍ಯಾಂಕ್ ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಶಿಕ್ಷಕ ತನ್ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ರ್‍ಯಾಂಕ್ ಪಡೆಯುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಆನಂದಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಗುರಿತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ (Identification)

ನಮ್ಮ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳು ಈಡೇರದಿದ್ದಾಗ ಅಥವಾ ಕೆಲವು ಗುಣಗಳ ಕೊರತೆ ಇದ್ದಾಗ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನ ಆತ್ಮಗೌರವ ಮತ್ತು ಆತ್ಮಾಭಿಮಾನದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಂತಹ ಗುಣವುಳ್ಳವರ ಜೊತೆಗೆ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡು ಸಮಾಧಾನ ಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಉದಾ;- ಉದ್ಯೋಗ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಂದಿಗೆ ಗುರುತಿಸಿಕೋಳ್ಳುವುದು, ತರುಣ ತರುಣೆಯರು ಸಿನಿಮಾ ತಾರೆಯರೊಂದಿಗೆ ಗುರುತಿಸಿಕೋಳ್ಳುವುದು,ಎಂಎಲ್ಎಯವರ ಮಗ.

ಸಹಾನುಭೂತಿ (Sympathy)

ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನ ವಿಫಲತೆಗೆ ಇತರರಿಂದ ಅನುಕಂಪವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ತನ್ನ ದೌರ್ಬಲ್ಯ, ನ್ಯೂನತೆ, ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಯತ್ನವನ್ನು ಸಹಾನುಭೂತಿ ಎನ್ನುವರು. ಈ ರಕ್ಷಣಾತ್ಮಕ ತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ ಹೇಳಿ ತನ್ನ ವಿಫಲತೆಗೆ ಉಂಟಾದ ಅಸಾಯಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಬಿಂಬಿಸಿ ಇತರರು ತನಗೆ ಸಹಾನುಭೂತಿ ತೋರಬೇಕೆಂದು ಬಯುಸುವರು.

ಉದಾ;- ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಅನ್ನುತ್ತೀರ್ಣನಾದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ.

ಉಪ ಸಂಹಾರ

ಶಿಕ್ಷಣದ ಅರ್ಥ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ ಮಹತ್ಮಾಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಮತ್ತು ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರವರು ಸೌಹಾರ್ದಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿಕಸನ ಹೊಂದಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗಾಗಿ ಹಾತೊರೆದರು. ಮಾನವನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವು ವಿಶೇಷತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವಂತಹದ್ದು, ಅದಕ್ಕಿರುವ 5 ಮುಖಗಳು ದೈಹಿಕ, ಮಾನಸಿಕ, ಭಾವನ್ಮಾತಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾದವುಗಳು. ಈ ಪಂಚಮುಖಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೇ ಸಮನ್ವಯಿತ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ವಿಕಸವಾಗಿದೆ.

ಇಂದಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದುಕು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಸಂಕೀರ್ಣವಾದಂತೆ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಸನದ ಮಹತ್ವ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಸಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಕೀರ್ಣವಾದ ಸಮಾಜ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಪರಿಪೂರ್ಣ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಸನ ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆಯಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವುಳ್ಳ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂದು ಬದುಕಿನ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ಷಿಪ್ರ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುತ್ತಲಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ವ್ಯವಹಾರಿಕವಾದ ಇಂದಿನ ಬದುಕಿನ ಪಾತ್ರ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಸನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವವಿದೆ. ವ್ಯಕ್ತಿ ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ವಿವಿಧ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆತನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಾತ್ರ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾದರಿ ಎನ್ನಿಸಬೇಕಾದರೆ ಆತನಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಸನವು ಪರಿಪೂರ್ಣತೆ ಪಡೆದಿರಬೇಕು.

PRINCIPAL
J.S.S. Institute of Education
P.B. 26, SAKALESHPUR-573 1..
Hassan Dist

23-08-2024

616.

PPT Usage of ICT in Teaching – 118.5.

E-learning

By

Dr. Prabhuswamy M., M.Sc.,M.Phil.,M.Ed.,Mphil.,Ph.D.,

Asst. Prof., JSS Institute of Education,

Sakaleshpur, Hassan District.

www.free-power-point-templates.com

E-learning

- E-electronic - mode of delivery
- Learning - indicates the body of the text that seeks to bring about learning
- To enable people to learn anywhere at any time. Eg. video conference using satellite transmission.

https://www.youtube.com/watch?feature=player_detailpage&v=MAI3fMIdnZQ

www.free-power-point-templates.com

PRINCIPAL
J.S.S. Institute of Education
P.B. 26, SAKALESHPUR-573 134
Hassan Dist

6/6

Video conferencing

www.free-power-point-templates.com

Definitions

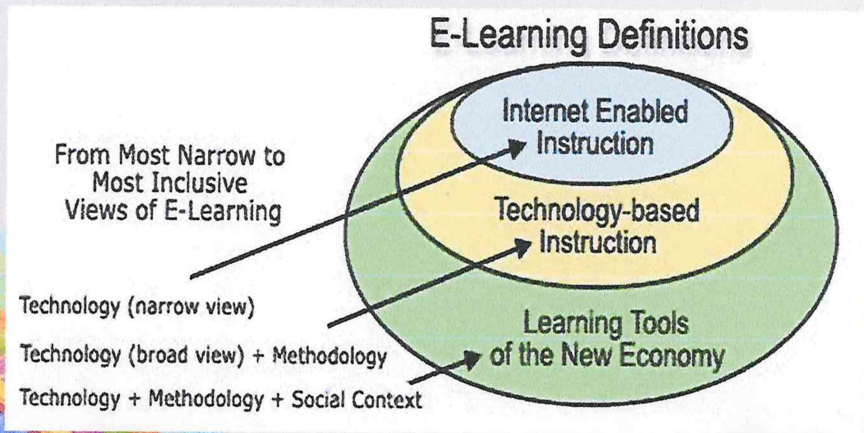

www.free-power-point-templates.com

Broader meaning

E-learning is the learning empowered by the use of digital technology -
Internet, CD-ROM, interactive multimedia, social networks like satellite broad cast, T.V. Etc.;

to enrich classroom learning and to make learning more flexible for clients.
It covers:
Internet – enabled learning
- **web – based learning**
- **computer – based learning and**
- **virtual class room learning.**

www.free-power-point-templates.com

Modes

- **Synchronous:** real-time, multiple students online with instructor in interaction
- **Asynchronous:** students and instructor in intermittent interaction.

www.free-power-point-templates.com

Forms

- Web-based tutorials (individual or group using self-paced online resources)
- Computer-based tutorials (individual or group using CD-ROM resources)
- Video and audio resources (distributed by tape, CD, DVD, online streaming, downloads, etc.)

www.free-power-point-templates.com

- **Online learning**, a newer version or improved version of distance learning.

To improve

- access to educational opportunities for learners.
- its connectivity, flexibility and ability to promote varied interactions

www.free-power-point-templates.com

Advantages

- Student centred : Helps students to participate more actively.
- Flexible with respect to time and place.
- Easy access to global resources: Subject experts in the online data bases or class rooms can be made use of by distance learners.
- Cost effective and saves time: Reduces the time of to and fro and removes travel costs as there is no need to travel, no need of many buildings.
- Nothing to do with printed materials.

www.free-power-point-templates.com

- Compensates for scarcities of teachers, facilitators, lab technicians etc.,
- Learning 24 by 7 anywhere at any time: Provide accessibility of course materials 24X7.
- Fits well for self pace: E-learning allows each individual to tackle the subject at their own pace and to ensure a thorough understanding throughout each module.
- E-learning enhances the efficacy of knowledge and qualifications via ease of access to a huge amount of information.

www.free-power-point-templates.com

Disadvantages

- There will not be a continuous personal interactions between the learners and instructors and among the learners.
- As there will not be face to face encounter, learning may not be effective.
- Learners may not develop good communication skills.
- Not all fields and disciplines can employ e-learning.
- More appropriate for humanities than medical sciences and pharmacy as they need practical skills

www.free-power-point-templates.com

PRINCIPAL
J.S.S. Institute of Education
P.B. 26, SAKALESHPUR-573 134
Hassan Dist

PPT Usage of ICT in Teaching _ 118.6

WELCOME

SEMINAR PRESENTATION

IMPORTANCE OF KNOWLEDGE IN EDUCATION

- Presented by -

MANJUNATH R

Assistant Professor

JSS Institute of education

Sakaleshpur

PRINCIPAL
J.S.S. Institute of Education
P.B. 26, SAKALESHPUR-573 134
Hassan Dist

Content

- Introduction
- Concept of knowledge
- Definitions of knowledge
- Sources of knowledge
- Nature of knowledge
- Importance of Knowledge
- Conclusion
- Reference

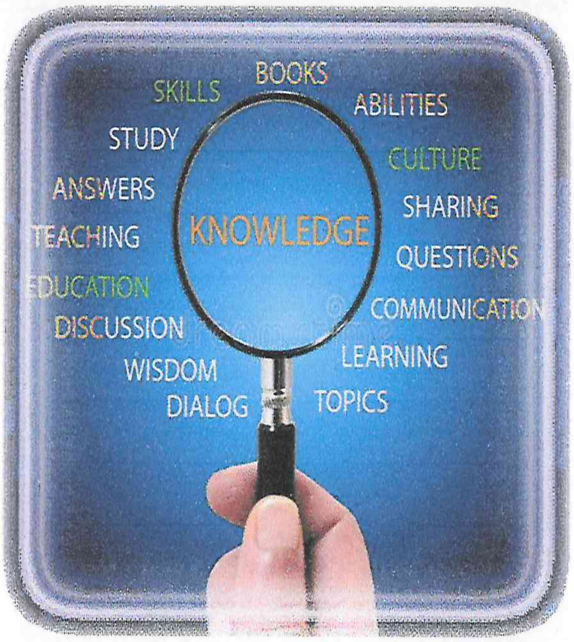

Introduction

From cave life to the sophisticated life of the information / knowledge Society, Knowledge has been the prime Resource that has Advanced Human communities Materially and Spiritually. Knowledge is understanding of awareness of something. It is acquired through learning and experience of life. Knowledge is very wide concept And has no end. Knowledge can be use Positive as well as negative Purposes. It is also the human capacity to recognize and accept the truth. One may use knowledge for personal progress As well as the progress of community, city, state, and nation.

Concept of knowledge

- Epistomogy is a branch of philosophy which deals with knowledge.
- The term Epistemology comes from the Greek "episteme", meaning "knowledge", and logos means "study". Epistemology is the study of knowledge. It includes the study of the meaning, aims, nature, types, sources, limits, methods of achieving knowledge.
- Knowledge is always concerned about knowing something. This something could be natural objects, man made things, events, process, persons, their activities, their relationships and many others.

Continue.....

- Knowledge is sum of human understanding of the world, be it physical, mental, biological, social and spiritual.
- Knowledge Means the sum of human understanding, both material and mental ability. Knowledge includes facts, information and skills which is acquired through education and experience and could be constructed in the mind.

Example : a person knows how to drive a car or bike

a lawyer knows the clauses and rules

Definition of knowledge

1.The three main definitions of the knowledge are (as given in Encyclopedia of Philosophy)

a. Knowledge is Perception or sensation

b. Knowledge is True belief and

c. Knowledge is True Belief accompanied by a rational account of itself or ground.

2. According to **PLATO,**

knowledge as, "justified true belief".

Continue ...

3. According to **John Locke,**

"Knowledge as a perception of agreement or disagreement of two ideas".

4. According to **John Dewey,**

"Viewed knowledge as that which can be inferred from evidence".

Sources of knowledge

- Knowledge through senses
- Knowledge through Reasoning
- Knowledge through Revelation
- Knowledge through Faith
- Knowledge through Authority
- Knowledge through Intuition

1. Nature of knowledge

Knowledge is characterized by some special features

Three aspects of knowledge: There are three main elements or aspects of knowledge

a. Knowledge seeker
b. The process of knowing.
c. The process of connection between the knower and known.

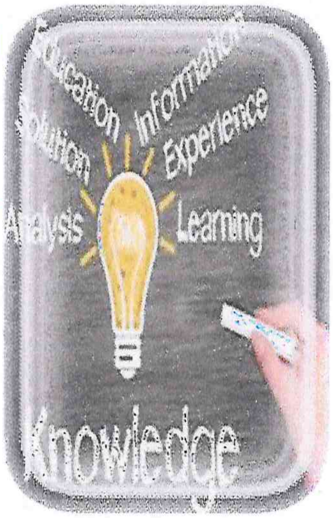

2. Social nature of knowledge:

Knowledge is a shared product. It is not a individual information. Interaction of people in the society generates knowledge.

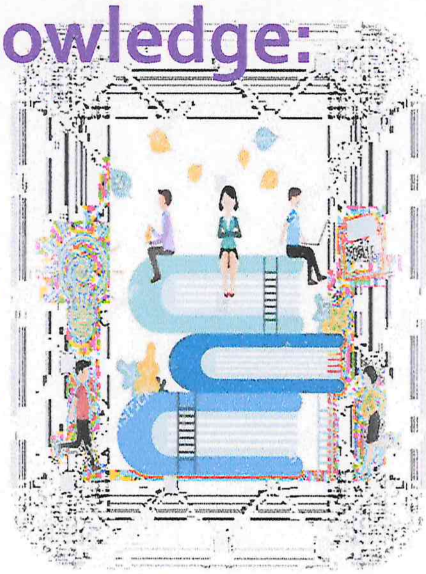

3. Knowledge is cumulative:

Knowledge is socially generated and transformed from one generation to the other. It is a continuous process and builds on what already exists, hence it is cumulative.

4. Knowledge is abstract :

knowledge is based on shared understanding of someone or something, such as facts, "justified true beliefs". This shows the abstract nature of knowledge.

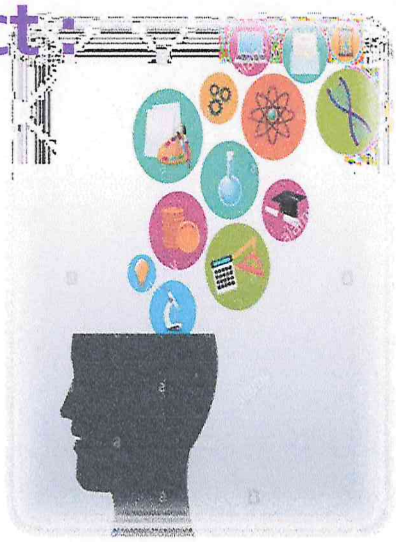

5. Knowledge is non depleting :

Knowledge expands when human beings interact with each other and enhances, instead of getting depleted like a natural resources. It is socially generated, hence non depleting in nature.

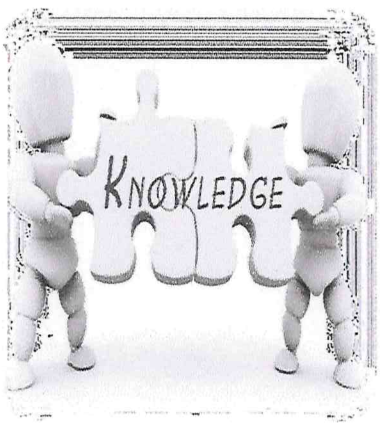

6. Knowledge develops perspectives:

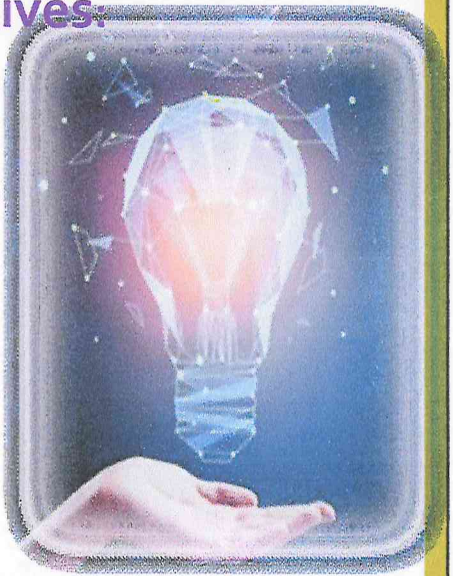

Knowledge is interpretative in nature and not just explanatory. It depends on kind of information the knowledge seeker has and tends to construct interpretation of the reality to the knowledge seeker.

7. Knowledge can be categorized:

According to NCF 2005, knowledge can be categorised based on distinct kinds of concepts and meanings involved and process of validation and justification. Thus, we have social sciences, mathematics, natural sciences, business studies, Humanities, arts as different areas of knowledge.

8. Knowledge is Flexible:

Knowledge can be moved and transferred from one place to another (in form of books, documents etc) in particular, can easily be distributed via networks to many people.

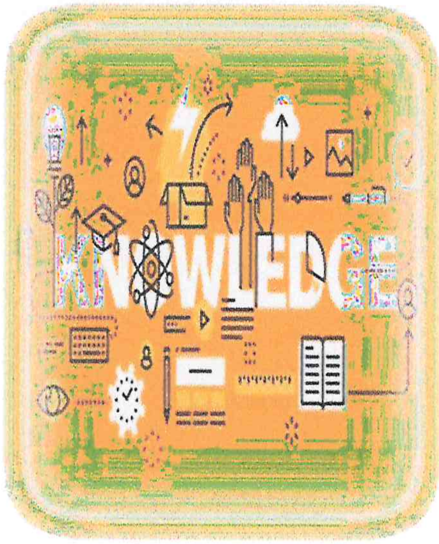

8. Importance of Knowledge:

1) Knowledge is the biggest wealth of human beings.
2) It is never lost or fades like other wealth.
3) Knowledge is everything that we learn in our life.
4) Learning is the process that is continued till death.
5) Knowledge helps in building our personality and behaviour.
6) It is the most powerful weapon of humans.
7) Knowledge increases when it is shared.
8) It differentiates humans from animals.
9) It enhances in us the capability to think and make decisions.
10) Knowledge utilized in a positive way gives happiness and success.

Conclusion

The more knowledge we have more Power we possess. It is important for our professional and personal development and leads us to achieve success in life. Knowledge helps us in several ways But the best part is that It help us to understand the Ourselves as well as Those around us better. It also help us act wisely In different situation.

Reference

- Knowledge and curriculum- B.R Ramachandraiah
- https://Physicscatalyst.com
- www.sciencedirect.com
- https//:egyankosh.ac.in

PRINCIPAL
J.S.S. Institute of Education
P.B. 26, SAKALESHPUR-573 13.
Hassan Dist